

aveiten

Arbetets Vänner Huvudföreningen rf 5 | 2023

aveiten

är Arbetets Vänner
Huvudföreningen rf:s
informationsblad för
föreningens medlemmar.

76:e årgången

Utgivare:

Arbetets Vänner
Huvudföreningen rf.
Annegatan 26, 00100 Helsingfors
www.arbetetsvanner.fi
e-post: info@arbetetsvanner.fi

Redaktion:

Anna Kujala, Monica Lindeman,
Elianne Rehn

Material till Aveiten

kan skickas per e-post:
anna@tipos.fi

Redaktionen förbehåller rätten
att redigera insänt material.

Ändringar gällande adress- eller personuppgifter tillställs föreningens kansli:

Annegatan 26, 00100 Helsingfors
e-post: asa.laukonlinna@gmail.com

Ombrytning och layout:

Tipos Ab

Tryckeri:

Forsberg, Jakobstad
ISSN 0356-0384

Materialdag Aveiten 1/2024:

15.1.2024

Utkommer vecka 7/2024.

PÄRMBILDEN Sebastian Gripen-
berg och Serguei Zlenko i sam-
band med porträttavtäckningen.
FOTO: Tom Schubert

FÖRENINGENS FUNKTIONÄRER OCH FÖRTROENDEVALDA

Ordförande Tom Schubert
tfn. 040 527 8909

Vaktmästare Oskar Thesslund
tfn. 044 766 4102

Viceordförande
Kristina Björkvall

AV Huvudföreningens bibliotek:
Bibliotekarie Åsa Laukonlinna
asa.laukonlinna@gmail.com
tfn 045 345 5562

Vikarierande verksamhetsledare
Robin (Effe) Sundberg
tfn. 044 766 4101
info@arbetetsvanner.fi

Medlemsregister och adressändringar:
Åsa Laukonlinna
asa.laukonlinna@gmail.com

AV-TEATERN

Johannes Nordberg
johannes.nordberg993@gmail.com

SENIORDANSKLUBBEN

Liisa Nyman
tfn 0400 508 794
nymanliisa1@gmail.com

BOKKLUBBEN

Karin Bergman
tfn 040 551 5434

SQUAREDANSLAGET

Jan Ekberg
tfn 040 553 3664

BRIDGEKLUBBEN

Tom Schubert
tfn 040 527 8909
http://www.bridgewebs.com/avbridge/

SYKRETSEN

Jeanne-Marie Johansson
tfn 050 570 4184

FOLKDANSLAGET

Antonia Palmén
av.hfors.folkdanslag@gmail.com

SÄLLSKAPSKRETSEN

Jeanne-Marie Johansson
tfn 050 570 4184

KONSTKLUBBEN AV

Sten Palmgren
sten.h.palmgren@gmail.com

UMGÄNGESKRETSEN

Maj-Britt Hedvall
umgangeskretsen@gmail.com

MUSIKKLUBBEN

Lars Silén
tfn 040 735 1628
lars.silen@kolumbus.fi

VOX SENIORA

Carita Holmberg-Rosenqvist
c.holmbergrosenqvist@gmail.com

ROUNDANS

Olof Staffans

WALENTINAKÖREN

Maria Parker
maria.parker@taitokaari.fi

SANDELSSÄLLSKAPET

Dick Lundell
tfn 050 539 0963
dick.lundell@gmail.com

QIGONG

Ursula Öhrman
ursula.ohrman@gmail.com

Stiftelsen
Seniorhuset Gullvivan sr
www.gullvivan.fi

Ordförande Carl-Johan Sanmark
Ekonom och disponent Niclas Ståhlberg tfn. tj. 010 837 0836

Medlem Ben Idström
Medlem Annette Lindahl

Ett ODE till Arbetets Vänner

När centrumbiblioteket Ode öppnade var jag glad över att få ett utrymme där jag kunde tillbringa lite tid mellan olika aktiviteter i innerstan i stället för att åka fram och tillbaka mellan hem och centrum. Där kunde man sitta i lugn och ro, läsa en bok eller tidningar och ta en kopp kaffe.

Nu har jag fått ett nytt sådant utrymme. Då den forna, lite sunkiga källarsalen har rustats upp, blivit ljus och fräsch och fått ett modernt och välutrustat kök fyller den alldeles utmärkt sin funktion som en plats där man kan sitta ner en stund, koka sig en kopp kaffe, träffa nån man vill prata med eller bekanta sig med utbudet i AVs bibliotek. Jag testade klubbbrummet här om dagen då jag hade ett par timmars paus mellan arbiskurs och kväll på operan och behövde någonstans att byta kläder och äta ett mellanmål. Det fungerade alldeles utmärkt. Före mig satt där några damer inbegripna i ett planeringsmöte. Vi störde inte varandra, tvärtom kändes det mysigt att vi var flera.

Berätta gärna om dina erfarenheter för

andra aveiter vilka kanske inte ännu är medvetna om den här centralt belägna oasen. Vi har ju givetvis ingen som städar upp efter oss där så det är viktigt att var och en tar sitt ansvar för att lämna utrymmet i skick efter sig så att alla kan trivas.

Läs mer om klubbbrummet och bibliote-

ket i Aveiten 4/2023. Nyckel kan utkvitteras av Effe Sundberg på överenskommen tid (044 7664101 eller info@arbetetsvanner.fi) mot en pant på 10 euro.

Moa Lindeman

Aveiten 2024

Föreningens tidning Aveiten utkommer enligt följande nästa år:

	Materialdag	Utkommer
1/2024	15.1.2024	vecka 7
2/2024	5.4.2024	vecka 19
3/2024	5.7.2024	vecka 32
4/2024	18.10.2024	vecka 47
5/2024	15.11.2024	vecka 51

Tidtabellen är preliminär, ändringar kan förekomma.

Porträttavtäckning

Ett porträtt av föreningens tidigare ordförande Sebastian Gripenberg avtäcktes den 28 september med tal av nuvarande ordföranden Tom Schubert, konstnären Serguei Zlenko och Sebastian själv samt sång av en grupp Walentinor. Porträttet gör nu sällskap med föreningens övriga tidigare avporträtterade ordförande i festsalen. På bilden Sebastian Gripenberg, till vänster, och Serguei Zlenko, som målat porträttet. Porträttet ser du på denna tidnings pärm. FOTO: Tom Schubert

DET HÄNDER INOM AV

Välkommen till AV på vernissage

Konstklubben AV:s vernissage hålls måndagen 11.12.2023 klockan 15.00–19.00 med öppna dörrar på Arbetets Vänner, Annegatan 26.

I höst har vi glada amatörer målat mycket, både tillsammans och separat. Vi har målat i akvarell och akryl, både föreställande och abstrakt. Hanna Ugglar har den här gången inspirerat oss till nya utmaningar med allt från lek med färg och form, till begränsad palett. Vi ställer ut våra verk i Arbetets Vänner foajé i andra våningen där de kommer att kunna ses under våren 2024.

Välkommen att prova på square dance!

Kom och prova på square dance, en trevlig sällskapsdans, i centrum av Helsingfors!

Kom ensam eller med en kamrat. Ingen speciell klädsel, men bekväma skor är bra att ha.

När: torsdagar klockan 18.15–19.00. Vi tar hela tiden in nybörjare under vårterminen.

Var: Arbetets Vänner r.f.

Adress: Annegatan 26, Hfors (vi kommer och öppnar dörren, 040 5533664)

Trevlig musik, dessutom LIVE.

Anmäl er till **Jan Ekberg**

(dordi.ekberg@gmail.com, 0405533664)

The Black Comedy har premiär i februari

AV-teatern sätter upp **The Black Comedy** av Peter Shaffer och i regi av **Jermo Grundström**. Premiär fredagen 2.2.2024

Det är 1960-tal, en ung konstnär och hans flickvän har lånat dyra värdefulla möbler från sin grannes lägenhet utan lov för att imponera på en mecenat som skall komma och titta på konstnärens verk. Då går

elen i huset och allt blir mörkt. Grannen kommer hem i förtid och en massa andra personer tittar förbi.

Det ska också tilläggas, att när det är mörkt för skådespelaren, är det ljusst för publiken och tvärtom.

På scenen: **Ida Flemmich, Patricia Hirn, Johannes Nordberg, Jenina Nyström, Jens Nyström, Serafina Paile och Robin Sundberg**,

Vändagskonsert på G18

Den 14.2.2024 kl.19 är det dags för **Walentinakörens traditionella vändagskonsert på G18**. Reservera kvällen redan nu så du inte missar vår fina konsert!

Den här gången blir det sånger och visor om hav, sommarregn och blomdoft. Vi får drömma oss bort från vinterkylan till sommar och skärgård i en gemensam konsert med **Jan Takolander** från Visans Vänner. Välkomna med!

Brädspel i klubblokalen

På **Kristina "Koko" Weimers** initiativ ordnas brädspelsverksamhet i klubblokalen. Första gången torde ha gått av stapeln fredagen den 1 december kl. 17–19, alltså före denna tidning. Finns det intresse för en regelbunden träff i klubblokalen för att spela tillsammans? Skulle en annan dag eller tid passa dig bättre?

Kontakta Koko på adressen kristina.weimer@gmail.com.

I februari: Att skriva noter

Vill du bekanta dig med hur man använder ett modernt notskriftsprogram? Musikklubben Altra Volta presenterar under våren notskriftsprogrammet MuseScore. MuseScore är en "textbehandlare" för noter d.v.s. man kan enkelt skriva noter inklusive sångtext och t.ex. gitarrackord om man så vill i flera stämmor. Programmet kan också spela upp noterna som musik vilket kan vara trevligt då man skall lära sig en ny sång eller en ny sångstämma.

Anders Backman och **Lars Silén** presenterar programmet i form av ett föredrag/demonstration där vi ser hur man skriver in en visa med sångtext och ackord samt kontrollerar att resultatet blev korrekt genom att lyssna på den inmatade visan.

MuseScore kan laddas ner till Windows, Mac eller Linux gratis. På nätet finns ett mycket stort notbibliotek som kan användas som startpunkt för t.ex. egna arrange-

ment. Användning av notbiblioteket kan kräva en prenumeration som kostar några euro per månad.

Presentationen är öppen för alla AV:iter men också för intresserade utomstående som eventuellt samtidigt kan få en inblick i AV:s verksamhet.

Presentationen att skriva noter är planerad till februari 2024.

Lars Silén

I april: Att spela in musik

Under coronatiderna var det tidvis inte möjligt att träffas för att spela på AV. Altra Voltas lösning var då att skapa musik så att någon t.ex. spelade in ett bakgrunds-spår varefter olika personer kunde spela in melodi och stämmor till bakgrunds-spåret genom att lyssna på tidigare inspelade spåret via hörlurar samtidigt som ett nytt spår spelades in.

Tekniken att spela in en stämma / ett spår i taget betyder samtidigt att det är möjligt att t.ex. spela eller sjunga flerstäm-migt med sig själv. Jag kan t.ex. spela in en visa så att jag sjunger och spelar gitarr. Då jag har en startpunkt jag är nöjd med kan jag enkelt lägga till en andra stämma genom att lyssna på den tidigare inspelningen medan jag spelar in min stämma på ett nytt spår. På motsvarande sätt kan jag sedan lägga till t.ex. något rytminstrument. Om jag upptäcker att det spår jag

hade som utgångspunkt kunde förbättras så kan jag spela in detta spår på nytt och därefter radera originalet.

Att spela in det egna musicerandet är väldigt nyttigt. Då jag spelar och sjunger är hjärnan fullt sysselsatt med att producera ljud och hälften av det jag tror mig höra har skapats av hjärnan. Då jag lyssnar på en inspelning så har jag möjlighet att objektivt höra vad jag gjorde ... nyttigt men det kan vara frustrerande då jag hör en massa problem jag inte var medveten om.

Genom att man kan spela in på många olika spår är det möjligt att enkelt t.ex. spela in musiken till en ny dans på ett spår. Instruktören kan därefter spela in talade instruktioner till musiken på ett separat spår. Instruktionerna kan senare tystas då de inte längre behövs genom att endast tysta ett enda spår. På motsvarande sätt

kan man spela in olika stämmor på olika spår för en kör så att körmedlemmar kan lyssna på hela kören eller lämna bort den egna stämman eller andra kombinationer. Resultatet kan bli en effektivare instudering av nya stycken speciellt för personer som inte är vana att läsa noter.

Det finns mängder av inspelningsprogram som alla i stort sett fungerar enligt samma principer d.v.s. de kan spela in musik som separata spår. Vi har tänkt använda Garage Band för Mac samt Audacity som finns för Windows, Mac och Linux. Båda programmen är gratis men Garage Band kör endast på Mac.

Inspelningssessionen är planerad till april 2024.

Lars Silén

UR BOKKLUBBENS BLOGG

Av den isländska författaren Elísabet Jökulsdóttir

Den kalla aprilsoolen

– om en kort period i författarens eget liv

"Död!" Berättelsen tar sin början med att Védís plötsligt förlorar sin far och skildrar de händelser som följer.

Védís upplever att hon vaknar upp till världens första sommar. På en parkbänk träffar hon kärleken, Kjartan.

"Det var som om allt öppnade sig inom henne". "Han gjorde henne verklig, som en skulptör."

Och så gränslöst hemma hon kände sig i världen. Domkyrkans tornur var hemklockan.

Hudlöst och med förbehållslös inlevelse väljer författaren samtidigt att skriva texten i återberättad form. Låtande distans ger också utblickarna till en framtid bortom romanens ram.

"Men hon kände ingenting i tårna, för vid det här laget hade hon ännu inte kommit ner på jorden".

Jökulsdóttirs beskrivningar är poesi i romankläder. Alldeles vanliga ord som slog - märkligt så man blev glad, upplevde någon i Bokklubben, medan andra tyckte att man ibland måste läsa meningar två gånger för att förstå.

Oj, vad bloggaren njöt av att leva med i känslösvallet i

den här boken. Och av de realistiska och lite uppslupna beskrivningarna från Island.

Men mörkret tränger sig på.

Hos Védís saknas förbindelsen mellan tungan och tankarna. "Du säger inte vad du tänker" klagat Kjartan.

Osagda ord, missbruk och svartsjuka tår.

I det sista kapitlet förändras texten när Védís sjukdom bryter ut. En psykos så väl skildrad och inkännande som bara det självupplevda kan formuleras.

"När jag skriver ner dessa ord kan jag inte förstå mig på hennes mod" kommenterar författaren **Elísabet Jökulsdóttir** själv.

Den här självbiografiska romanen är lysande översatt av **John Swedenmark** och den var nominerad till Nordiska rådets litteraturpris år 2022.

Elianne Rehn

POLONÄSKURS

Polonäs – prova på

En lördag kväll bjuder AVH både noviser och nostalgiker på en öppen övning i polonäs. En fin chans med eminenta ledarna "Keta" Margareta Rönn och Antonia Palmén.

Har man nångång dansat polonäs minns man det ofta med särskild förtjusning. Här kan man nu återuppleva, prova på eller finslipa dansen och samtidigt ha roligt.

En helt gäng taggade aveiter ställer glatt upp - det behövs många deltagare för att alls få till stånd en promenadpolonäs.

Det visar sig nyttigt, för att inte säga välbehövligt, att öva lite på turerna och växlingarna. Det blir många glada skratt.

- I den här församlingen är spontana könsbyten möjliga i farten, skämtar Antonia vidare.

Lite vals och menuett avslutar övningarna innan folket får pusta ut.

- Kondisen, den kondisen, hörs någon sucka.

Inbjudan till AV:s öppna "Polonäs – prova på" har utannonserats i etern och på Facebook. Att man är välkommen med eller utan partner och varför inte med barnbarnet som snart står inför sin gammeldans?

En som tagit fasta på den öppna inbjudan, **Marianne Krause** deltar med liv och lust. Här får hon sig också en pratstund med en profil hon tidigare kände bara till namnet, FD Gunnell Biskop som väl minns hennes föräldrar från folkdanssammanshang anno dazumal.

Visst är det en kulturgärning att AV:s folkdansare sedan 1890-talet fortsätter att göra sitt för att hålla i gång den tjugusiga polonässtraditionen - nu som alla decennierna innan.

Skola, Prova på eller Pop Up, som du behagar. En slående slogan till en stående höstdrive kunde med tiden fungera effektivt som ett generationsöverskridande sätt att locka folk att upptäcka föreningen.

Ett bokstavligen medryckande sätt att synliggöra likaväl polonässtraditionen som AV:s verksamhet.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF
Elianne Rehn

Inte en Oktoberfest, utan två

När det drar ihop sig till fest i oktober är det lätt hänt att det blir Oktoberfest. Så gick det i år på Annegatan när två sådana närapå kolliderade.

I den korvosande foajén står ett uppdukat, röd-vitrutigt långbord. Det är lördag kväll mitt i oktober och dags för föreningens årliga gemensamma Höstfest.

Folkligt munter och allsångsrik blev kvällen, där tonen sattes av viceordförande Tina Björkvall, en av deltagarna i drindl-

look, och Musikklubben bidrog generöst till den trevliga stämningen. ”Var nöjd med ölen” sjöng alla unisont och följde visans ord: glömde bort ”bekymmer, sorger och besvär”. Tack vare festbestyrelsens gedigna insats förstås. Och inte minst får vi deltagare tacka oss själva som stämde in i bordsvisorna med emfas. Att det var gästerna som gjorde den här festen blev inte oklart för nån.

På måndag kväll klockan 17 var det Bridgeklubbens tur, Oktoberfest och Märkestävling stod på programmet.

Reportern stack sig in med låg profil för en titt med kameran. Samma meny som på lördag stod nu uppdukad som buffé i foajén. Noga taget med tillägg av pretzels (tyska kringlor) samt choklad och kaffe på salsidan. Festsalen var denna kväll fylld med 4-personers spelbord. Tillställningens ljudnivå var lågmäld, ibland bruten av spelledare Fred Sundwalls stämma, ibland av stolskrammel när det var dags för byte av bord. Atmosfären var tät och deltagarna fokuserade. Programmet här var som sig bör: att spela bridge.

Tessa Enholm, du som var med båda kvällarna – hur kommenterar du?

– Det är inte ett så lyckat sammanträffande att huvudföreningens och bridgeklubbens höstfester ordnas med en dags mellanrum. Å andra sidan är bridgens fester närmast en spelkväll med litet extra förtäring och en halvtimme längre tid. Så också denna gång även om deltagarantalet överraskade, 52 deltagare vid 13 bord.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF
Elianne Rehn

Svenska dagen förtjänar att firas

Festsalen var nästan full då aveiterna samlades för att fira en svenska dagsfest med traditionella förtecken. Festpubliken hälsades välkommen av styrelseledamot **Tessa Enholm**, som i sitt välkomsttal konstaterade att hon inte lyckats hitta något datum för när svenska dagen först har börjat firas på AV, men i årsberättelsen för år 1941 står det att både Runebergsdagsfesten och svenska dagsfesten kunnat firas inom föreningen. Sedan har den ju blivit en tradition. Svenska dagen instiftades av SFP och firades första gången 1908. Tessa talade om den stora satsningen att göra om källarsalen till ett kombinerat bibliotek och trivselrum och passade på att tacka alla som ställt upp och deltagit i uppröjning och städning, målning och reparationer samt i flytningen av biblioteket.

Musikklubben som kallar sig Altra Volta (betyder en gång till och förkortas lämpligen AV) spelade en brudmarsch och en vals ”från andra sidan pölen” dvs från Sverige samt två polkor, en från Åland och en från Karis, som det kunde ha varit väldigt roligt att dansa till.

Sedan var det dags för årets festtalare, traditionsforskare och doktor **Carola Ekrem**, som berättade om hur de finlandssvenska festerna har förändrats genom tiderna. En mera omfattande intervju med henne kan ni läsa i Aveiten 4/2023. Det har alltid hört till folklivstraditionerna att fira olika övergångar från ett livsskede till ett annat – dop, konfirmation, dimissioner, bröllop och begravningar för att nämna några. Under 1960- och 70-talen upplevde vi ett slag motritualer – förenklingar och avskalningar av de olika festarrangemangen, men sedermera har man övergått till att fira ordentligt igen med buller och bång. Det har också kommit in nya fester främst från USA såsom till exempel Halloween och baby showers. Ibland anlitar man professionella festfixare och ibland egna ceremonimästare. Den som vill fördjupa sig mer i firningstraditionerna kan läsa Carola Ekrems och **Anne Bergmans** bok, ”Stora finlandssvenska festboken” från 2020.

Efter festföredraget bjöds deltagarna på kaffe och kaka och Aveiten passade på att fråga festpubliken varför man tyckte att det var viktigt med svenska dagenfirande.

– Det är en princip sak, det hör till att fira den här dagen. Jag har varit med i 43 år redan, sa en dam.

– Jag tycker så mycket om att sjunga

Round dance dansas parvis.

Tessa Enholm hälsade deltagarna välkomna.

”Modersmålets sång”, och den får man ju nästan aldrig annars sjunga, sa en annan.

– Det skapar gemenskap inom föreningen att vi har såna här fester. Och det är viktigt att lyfta fram svenskan i dessa tider då engelskan tar så mycket plats. Det händer rätt ofta att när man börjar tala svenska i affärer och på andra serviceställen så byts det till engelska, och det känns ju tokigt i ett land som dock fortfarande har svenska som andra officiella språk.

Många konstaterade också att de var på plats för att de skulle uppträda och det är ju inget fel på det. Det är fint med en förening där medlemmarna kan underhålla varandra med sång, dans och musik.

Efter pausen var det dags för round dance uppförd av en grupp från seniordansgruppen. **Olof Staffans** förklarade principerna och sen dansade man både vals och cha-cha-cha. Dans är bra för hjärnan, balansen och humöret.

Lauri Palin ackompanjerade Modersmålets sång som så många gånger förr.

Slutligen baxade Walentinakören upp varandra på scenen (ett trappsteg hade försvunnit nånstans) och ställde upp sig för att framföra tre sånger, av vilka åtminstone ”Att angöra en brygga” (**Danielsson** och **Alfredson**) lär ingå i den kommande konserten med skärgård och hav som tema. De två andra sångerna var Efter regnet av **Benny Andersson** och ”Aldrig ska jag sluta älska dig” med text av **Jonas Gardell** och musik av **Jesper Winge Leisner**.

Och som socker på botten sjöngs ”Modersmålets sång” unisont och med stort eftertryck.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF
Moa Lindeman

Tid är liv, och livet bor i hjärtat

Förväntan är stor när vi – ett barn, hennes mor och hennes mormor – slår oss ner bland andra åskådare i Unga Teaterns salong för att se vad teatern har gjort av **Michael Endes** klassiska barnbok Momo eller kampen om tiden. På åttiotalet läste mormor boken högt för mor och hennes syskon och den har förblivit en av de läsoplevelser som påverkat åtminstone mormor mest.

Unga Teaterns uppsättning är väldigt fin. De fem skådespelarna byter skepnad och karaktär i ett förbluffande tempo och Stella Laine är så autentiskt Momo som man bara kan tänka sig. Den enkla scenografin är fungerande och tillsammans med ljussättningen tar den oss till de mest olika omgivningarna: amfiteatern där Momo bor och leker med sina vänner, till de grå herrarnas tidssparkassa och till mästern Horas Ingentinghus. Trots att pjäsen innehåller skrämmande element så är det ändå den varma kärleksfulla andan och hoppet som bär.

För den som inte läst boken kan det vara bra att veta att berättelsen handlar om det lilla barnet Momo, som rymt från barnhemmet, där hen inte trivdes. Hen slår sig ner i ruinen av en amfiteater och det börjar samlas barn kring hen för att hen är så bra på att lyssna och på att hitta på lekar. Men så börjar det dyka upp gråa hotfulla figurer som vill stjäla tiden av människorna och lockar dem att spara tid för att investera den i deras Tidssparkassa.

Boken och pjäsen väcker en massa funderingar som för en vuxen kan kännas mycket obekväma. Den beskriver egentligen en verklighet vi lever i idag, där vi har mer och mer bråttom hela tiden och det mesta vi gör handlar om att spara tid och göra mer på kortare tid. Man behöver inte följa med pjäsen särskilt länge innan man ställer sig frågan VARFÖR? Vad ska allt detta stressande tjäna till? Blir vi lyckligare av att få mer och mer till stånd medan vi blir allt tröttare och många går i väggen? Blir någon annan lyckligare av det? Blir världen en bättre plats att leva på?

Men vad är egentligen tid? frågar något av barnen. Och hur kan man stjäla den, eller spara den? undrar ett annat barn.

En de kloka figurerna, som blir Momos hjärtevän, är gatsoparen Beppo. Han förklarar: Ofta kan man ha en väldigt lång gata framför sig. Och då börjar man skynda på och blir tröttare och tröttare. Och gatan ligger fortfarande framför en. Man får aldrig tänka på hela gatan samtidigt. Man måste nöja sig med att tänka på nästa steg, på nästa andetag, nästa tag med kvasten. Hela tiden bara på nästa. Då orkar man och kan få känna att man lyckats med en uppgift.

Men vad är egentligen tid? frågar något av barnen. Och hur kan man stjäla den, eller spara den? undrar ett annat barn. Ja, si he e frågon, som Hamlet sa i en österbottnisk uppsättning. Vad är det som gör att vi hela tiden tycks ha mer och mer bråttom och en ständig känsla av att inte räkna till? Är det en värderingsfråga? Hur kan pensionärer som just fått all sin tid som gåva ändå påstå att tiden inte räcker till? Är det så att vi ständigt felbedömer vad en timme, en dag, ett år kan räkna till? Läste en gång att om man vill veta vad som är av högsta prioritet i ens liv så ska man titta i sin plånbok och i sin kalender. När man frågar säger de flesta att familjen och hälsan står högst upp på värdeskalen. Men dessvärre är det inte alltid så att vi sätter mest tid och pengar på familj och hälsa. Är det som i Momo – vi är omringade av en massa osynliga grå figurer, tidstjuvar, som lurar oss med påståenden som saknar grund?

Lyssna på barnen, lyssna på de klarsynta som säger att kejsaren inte har kläder. Och gå och se Momo på Unga Teatern eller läs boken. Den ger oss mycket att tänka på.

Tant Gredelin

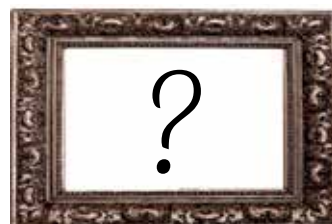
Unga Teatern ger Momo ja aikavarkaata, på finska alltså, under perioden 20.1-17.2.2024. Bra att veta för den som har flera språk i familjen.

GISSA HISTORIA – VAD KAN DU OM FÖRENINGEN?

Vad var motivet på gåvan, ett jättefotografi?

"Salen var prydd med grupper av grönskande växter och flaggdekorationer ordnade kring ett förstorat foto av ..." berättar historiken om invigningen av Arbetets Vänners egen lokal på Annegatan 25. Ett foto av vad? frågas här. Fotografiet var cirka 1x2 meter stort, taget år 1894 och givaren var fotografen **Daniel Nyblin**.

- A) Redaktör F. J. Valbäck
- B) Föreningshuset
- C) Aurora Karamzin, föreningens första Hedersmedlem
- D) Sykretsen
- E) Försäkringsbolaget Städernas Allmänna Brandstodsbolag

Mera om detta och orsaken kan läsas i följande nummer av Aveiten.

Rätt svar nedan.

Rätt svar: Sykretsen på AV

Gemyt och jubileum

Allt är på plats! Den belysta sittgruppen uppe på scenen, stolraderna för publiken, glasen och iskallt bubbel skimrar på sitt bord. Bildspelet från Bokklubbens 20-åriga historia växlar i lagom takt på storskärmen.

Utanför hållregnar det utan uppehåll, torrskodd tar sig ingen hit, men se här kommer festfolket ändå! Vandrande violintoner lockar gästerna allt längre in att smutta på glasen och träffa både bekanta, bekantas bekanta och någon obekant; evenemanget har nämligen puffats på nätet och i sändning på den välbekanta radiostationen.

Bokklubbens ordförande **Karin Bergman** hälsar alla välkomna med en tacknämligt koncis presentation av kretsen. Grundande medlem **Barbro Söderman** mottar titeln Hedersmedlem i AVH-kretsen Bokklubben.

När de inbjudna författarna **Sanna Tahvanainen** och **Peter Sandström** samt moderator **Mathilda Larsson** får ordet

Modererare Mathilda Larsson samtalar med de inbjudna författarna Sanna Tahvanainen och Peter Sandström.

Fakta: läsecirklar

En bokcirkel fungerar bäst med 8-12 deltagare konstaterar **Suvi Ahola** i sin doktorsavhandling år 2013 i Helsingfors.

Läsare i läsekretsar är mer ambitiösa än enskilda och har ett starkt, långvarigt engagemang.

Läsecirklar är sedan 1700-talet ett starkt fenomen i Finlands litterära kultur. En intellektuellt nyfiken skara samlades för att diskutera böcker man läst tillsammans, för att förmedla kunskap, åsikter och känslor. På 1800-talet blev de ett av få till budsstående sätt att skaffa sig information och utbildning samt föra en samhällsdebatt över klassgränserna.

Nu på 2000-talet handlar läsecirklar framförallt om samhörighet, nöje och relationer, inte enkom bildning

Författarna Sanna Tahvanainen och Peter Sandström.

blir det ett personligt och generöst samtal under rubriken Läsning.

Båda två visar sig ha vuxit upp i hem där läsning av böcker varken förekom eller uppmuntrades, men det tar de nu igen.

– Det är ljuvligt att vara fast i en fin roman, jag blir helt bergtagen, säger Sanna Tahvanainen. På publikens begäran nämner hon sina senaste favoriter: **Sarah Winman**: Konsten att leva, **Lauren Groff**: Ödet och ursinnet, **Joanna Quinn**: Teatern vid stranden. Hon kopplar gärna av också med lättare litteratur.

– Vilken bok jag än läser får jag alltid ut något av den.

Festdeltagare, längst fram Åsa Laukonlinna.

Peter Sandström berättar att han läser hela tiden och lite vad som helst, också helt obekanta verk, telefonkatalogen därtill då när sådana fanns.

– Läsning av andras böcker kan nog öppna nya spår i huvudet och det behöver jag.

Och när den läsglada firande kretsen själv sedan intar scenen, vad blir det då? Om nån trodde det blir recitation, litte-

Bokklubben

Initiativtagarna till kretsen var **Mary Kekola** (Hedersmedlem år 2013), **Inger Sandström**, ledaren **Helena Lassila** och AV-bibliotekarien **Monica Grönholm**. För att från början haft tillgång till en diskussionsledare, tackas också SFV; efter Helena Lassila engagerades **Joanna Österman**, nu **Avellan**, år 2014 och från år 2019 **Mathilda Larsson**.

Barbro Söderman, grundande medlem i AV:s Bokklubb. Utsågs till kretsens Hedersmedlem på jubileet.

rär quiz eller talkör à la småskolemodell så trodde den fel. Kretsens egna förmågor sjunger visor. En trio underhåller oss, i linje med Bokklubbens nordiska inriktning, med visor som säsongfavoriten Höstvisan och skönaste Änglamark till gitarrackompanjemang.

Kvällen avrundas en trappa ner där föreningens nyöppnade Klubblokal & bibliotek presenteras för beundrande gäster och gästförfattare. Visst känner de ju till AV sedan tidigare men häpnar stort över vår förenings omfattande kretsverksamhet och dito utrymmen.

Perfekt litteraturväder har vi denna kväll; höstregn ute men inne är det varmt, gemytligt och litterärt när Bokklubben på Arbetets Vänner firar 20-årsjubileum.

SKRIBENT **Elianne Rehn**
FOTOGRAFER
Elianne Rehn och **Liisa Karlsson**

180 böcker senare

– Det bästa med Bokklubben är att den blir bara bättre. Våra olika åsikter ger mig nya perspektiv och får mig ibland att ändra uppfattning om någon bok. Vi har blivit mera än medlemmar, vi är vänner. Det är roligt att komma hit, varje gång.

Den som säger så är **Barbro Söderman**, Bokklubbens pinfärska hedersmedlem. Hon är den enda av det grundande gäng- et som fortfarande är aktiv. Och aktiv är rätta ordet.

– Har du alls nånsin uteblivit från träffarna under alla 20 år? frågar skribenten och svaret kommer rappt:

– Jo, jag missade **Fredrik Lång** hösten 2010.

Kretsen har sedan start haft sin nordiska inriktning och sin diskussionsledare, men själva träffarna har hunnit ändra karaktär under åren. Från startens mera föreläsande upplägg med retoriska frågor, kaffe med bulle och diskande, till dagens livliga interaktivitet.

Kanske just anpassning till föränderliga behov är styrkan som krävs för att verksamhet ska bli långlivad? När medlemsantalet ett tag blev överstort höll vi två parallella bokcirklar aktiva inom samma krets. På skilda klockslag och med olika böcker på agendan – den ena utan ledare som höll diskussionerna flytande på egen hand.

En höjdpunkt varje år är när vi bjuder in en lokal författare vars bok vi läst. Författarböoken har alla varit givande: **Rosa Liksom**, **Fredrik Lång**, **Sara Razai**, **Malin Kivelä**, **Johanna Holmström**, **Merete Mazzarella**, **Sara Ehnholm Hielm**, **Susanne Ringell**, **Henrik Jansson**, **Tatjana Brandt**, m.fl.

Och sent ska vi glömma

- Våra resor – till bl.a. Mariehamns litteraturdagar och Göteborgs Bokmässan. Vandrandet i litterära fotspår i St. Petersburg, inte minst vår hastigt bortgångna medlem **Lena Linderborgs**, där hon bodde medan hon skrev sin bok *Ensam tant* i Ryssland.
- Ett oförglömligt minne är, då den inbjudna författaren **Christer Kihlman** vände på steken och i stället bjöd hem Bokklubben till Diktarhuset i Borgå på ett glas vin.

- Alla de böcker vi aldrig annars hade läst, all förundran och världarna de öppnat. Och gemenskapen!

Nu är 2020-talet här

Törs man lyfta lite på svansen? Skriva om att kretsen regelbundet bidrar med innehåll till föreningens medlemstidning *Aveiten*, bl.a. texten ”Ur Bokklubbens blogg”.

Arbetets Vännerns första skrivprojekt genom tiderna, en kortkurs *Skriv på AV*, har också genomförts i Bokklubbens regi. Rötterna har grävt sig något djupare i AV-sammanhanget.

Men märkväl! Meningen och målet är och förblir ändå våra alldeles vanliga träffar med litteraturen, gemenskapen och samtalen, inte sällan med fortsättning över ett glas vin.

Hejdar här en impuls till framtidsspanning – om Bokklubbar i en tid då man inte längre vet om boken är skriven av en människa eller robot. Hellre får det bli ett citat om nuet, ett till ur vår egen krets:

”Man är alldeles otroligt nöjd och inspirerad då man tar sig hemåt i kvällningen den andra onsdagen i månaden. Efter många, många år har Bokklubben blivit en mycket väsentlig del av ens tillvaro.”

SKRIBENT OCH FOTOGRAF
Elianne Rehn

Bridgeklubben inom AV Huvudförening

Vi spelar varje måndag och torsdag kl. 17:30-21:30 med undantag av helgdagar som påskmåndagen.

På måndagarna spelar vi vanligen i Kretsarnas sal i femte våningen (AV). Vi spelar ordinarie partävlingar, simultantävlingar, klubbmästerskap mm.

Dessutom spelar vi i Kretsarnas sal (AV) ca varannan måndag kl. 14-17 trivselbridge i lugn takt för mindre vana spelare.

På torsdagarna spelar vi främst ordinarie partävlingar tillsvidare virtuellt på RealBridge (RB).

Vi ordnar också säsongbetonade lagtävlingar på nätet (RB).

Mera information om Trivselbridgen och spel på RealBridge finns på vår hemsida under fliken "Tävlingsregler".

Vi ordnar också säsongbetonade lagtävlingar på nätet https://www.bridgewebs.com/cgi-bin/bwop/bw.cgi?pid=upload_logoff&club=avbridge

Vårens program 2024			
	Dagsspel	Kvällsspel	Anmälning*
Januari			
To 04.01.		17:30 Partävling (RB)	
Må ² 08.01.	14:00 Trivselbridge (AV)	17:30 Januari-simultan (AV)	
To 11.01.		17:30 Partävling (RB)	
Må 15.01.		17:00 Lagmästerskap, del I (AV/FESTSALEN)*	*to 11.1.
To ³ 18.01.		17:30 Partävling med IMP-beräkning (RB)	
Må 22.01.	14:00 Trivselbridge (AV)	17:30 Partävling (AV)	
To 25.01.		17:30 Partävling (RB)	
Må 29.01.		17:00 Vårmöte och Jubilaseremoni*	*må 15.1.
		(1.6.23-31.12.23) och partävling* (AV)	
Februari			
To 01.02.		17:30 Partävling (RB)	
Må 05.02.	14:00 Trivselbridge (AV)	17:30 Februari-simultan (AV)	
To 08.02.		17:30 Partävling (RB)	
Må ² 12.02.		17:00 Lagmästerskap, del II (AV/FESTSALEN)	
To ³ 15.02.		17:30 Partävling med IMP-beräkning (RB)	
Må 19.02.	14:00 Trivselbridge (AV)	17:30 Partävling (AV)	
To 22.02.		17:30 Partävling (RB)	
Må 26.02.		17:30 Partävling med HCP (AV)	
To 29.02.		17:00 Skottårsbarometer på AV	*to 22.2.
Mars			
Må 04.03.	14:00 Trivselbridge (AV)	17:30 Partävling (AV)	
To 07.03.		17:30 Partävling (RB)	
Må ² 11.03.		17:30 Mars-simultan (AV)	
To 14.03.		17:30 Partävling (RB)	
Må 18.03.	14:00 Trivselbridge (AV)	17:30 Partävling (AV)	
To ³ 21.03.		17:30 Partävling med IMP-beräkning (RB)	
Må 25.03.		17:00 Lagmästerskap, del III (AV/FESTSALEN)	
To 28.03.AV		17:00 Äggbarometern på AV*	*to 21.3.

ningen r.f. – program våren 2024

Tammerforskampen spelas i mars i Helsingfors, klubbens funktionärer och aktiva nyckelpersoner har företräde. Mera information senare.

Sommarbridge måndagar och torsdagar kl. 17:30 på RealBridge i juni och augusti

Höstsäsongen 2024 börjar måndagen den 2.9. på Annegatan 26.

Vårens program 2024

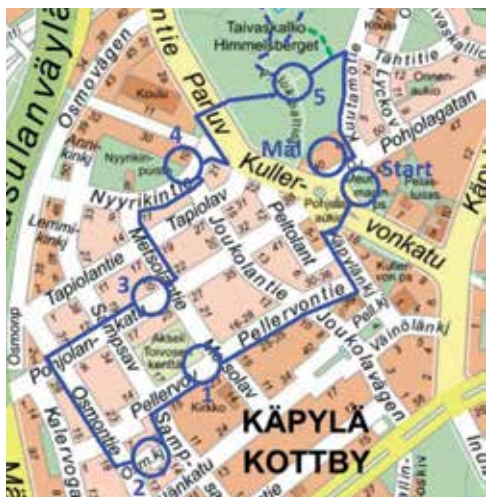
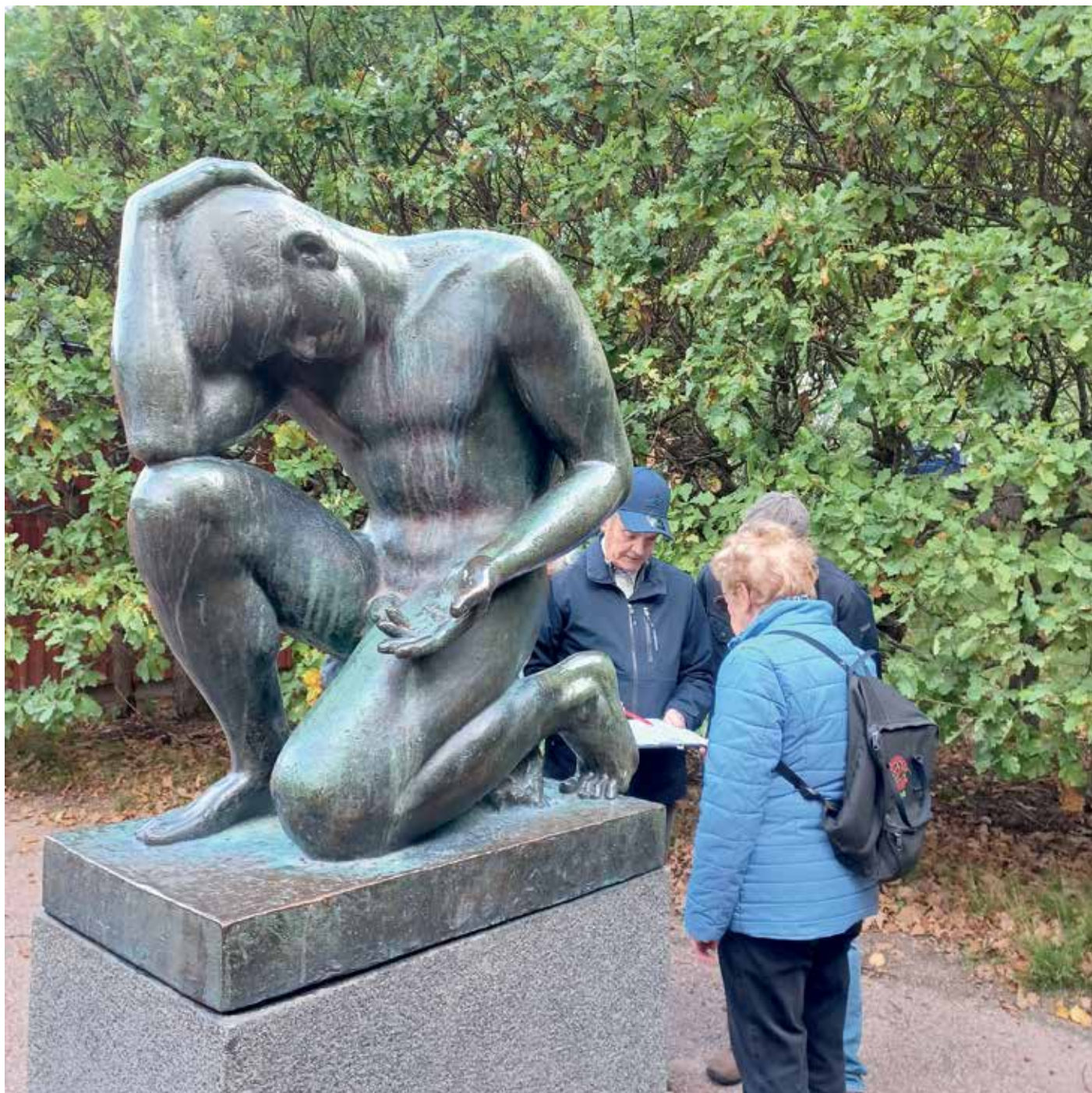
	Dagsspel	Kvällspel	Anmälning*
April			
Må 01.04.		Ingen tävling (Annandag påsk)	
To 04.04.		17:30 Partävling (RB)	
Må ² 8.04.	14:00 Trivselbridge (AV)	17:30 April-simultan (AV)	
To 11.04.		17:30 Partävling (RB)	
Må 15.04.		17:00 Mixedmästerskapet del I (AV)*	* to 11.4.
To ³ 18.04.		17:30 Partävling med IMP-beräkning (RB)	
Må 22.04.	14:00 Trivselbridge (AV)	17:00 Mixedmästerskapet del II (AV)	
To 25.04.		17:30 Partävling (RB)	
Må 29.04.		17:30 Partävling (AV)	
Maj			
To 02.05.		17:30 Partävling (RB)	
Må 06.05.	14:00 Trivselbridge (AV)	17:30 Maj-simultan (AV) ??	
To 9.05.		Ingen tävling (Kristi himmelfärd)	
Må ² 13.05.		17:30 Partävling (AV)	
To ³ 16.05.		17:30 Partävling med IMP-beräkning (RB)	
Må 20.05.	14:00 Trivselbridge (AV)	17:30 Partävling (AV)	
To 23.05.		17:30 Mentortävling (RB) **Mentorreservering må 13.5. kl. 7:00->	
Må 27.05.		17:00 VÅRSKÅL och Märkestävling	*må 20.5
To 30.5.		17:30 Partävling (RB)	

*Förhandsanmälning till till klubbens WhatsApp eller per e-post till Carola (carola.tengstrom@gmail.com)

**Mentorreserveringen börjar må den 13.5. kl. 7:00 endast per e-post till Carola

²Bridgeklubbens styrelsemöte

PROMENADORIENTERINGEN

Femte hjulet? Tänkaren ser minst lika konfunderad ut som resten av laget.

Trä-Kottby bjöd på nya upplevelser

AV:s promenadorientering anno 2023 begicks i charmiga Trä-Kottby och uppe på Himmelsberget innan deltagarna avtackades med lunch på Folkhälsan vid foten av berget. Detta år deltog 10 lag från kretsarna AV Sörnäs, Bridge (med två lag), Umgängeskretsen, Folkdanslaget, Seniorsdansarna och Walentinakören, Flamingo, Damer på vift och Fyrkanten.

Starten gick vid den gamla träkiosken vid ettans ändhållplats. Kiosken har sett sina bästa dagar eftersom den stod där redan på den tiden då folkskolan byggdes 1957 om jag minns rätt – den skola som nu redan har rivits och håller på att ersättas av en ny och mycket större skola.

Det visade sig att omgivningen var så gott som okänd för de flesta av deltagarna som igen fick uppleva en ny sida av vår hemstan Helsingfors. Alla verkade uppskatta vandrigen på smala små gator mellan gamla trähus med jättestora och ännu rikligt blommande trädgårdar. Mätte staden kunna bevara detta område så länge som möjligt och inte drivas av ekonomiska motiv att omsätta allt till höghustomter.

Deltagarna var överens om att tävlingen (också) denna gång var trevlig, omväxlande och delvis utmanande. Den innehöll många sådana frågor som man kunde diskutera sig fram till och att det var roligt att göra just detta i grupp. Frågorna behandlade bl a kultur, språk, politik, kryddor och ett och annat som kan klassificeras som allmänbildning. Trevligt var också att många av frågorna föregicks av en portion information kring ämnet ifråga. Som deltagarna uttryckte det: man lär sig så mycket.

Även om man tror sig följa med dagspolitiken både på nationell och internationell nivå så är det inte helt lätt att plötsligt komma ihåg vem som var vilken minister i föregående regering eller vad grannländernas försvarsministrar och presidenter heter.

Och även om man tycker om att laga mat och använder många olika kryddor så är det inte alldeles lätt att identifiera dem på basen av doften. Som någon sa: det är som att träffa en bekant människa på ett ovanligt ställe och inte kunna sätta rätt namn på den.

Ett lag ville särskilt tacka för att orienteringen ordnas på olika ställen i Helsingfors och ger oss möjlighet att bekanta oss

Placering	Lag	Poäng
1	AV Sörnäs	85
2	Folkdanslaget	78,08
3	Flamingo	73,91

Sammanlagt deltog tio lag i årets promenadorientering. De tre bästa var AV Sörnäs, Folkdanslaget och Flamingo.

med omgivningar vi kanske inte annars skulle besöka.

Ett annat lag ville särskilt framföra sitt tack till arrangörerna för det stora arbete som lagts ner på orienteringen. Tänk så mycket de måste ha läst och tagit reda på!

Särskilt mycket munterhet väckte uppgiften där lagen skulle förstå dialektala uttryck från Svenskfinland. Det var inte lätt alls och många fick nog ta till rena gissningar. Tänk att en folkgrupp på 300.000 personer och i princip ett gemensamt språk kan uttrycka sig så att de inte förstår varandra!

Var det verkligen Ceasar som uttryckte sig så här poetiskt då gänget hoppade över Rubikon: Det är skönare lyss till en sträng som brast, än att aldrig spänna en båge?

Tolvåriga Johan hade fått följa med farfar och farmor. Han tyckte det var roligt och hade en hel del kunnande att erbjuda sitt lag. Det skulle säkert kunna finnas behov för andra barnbarns kunnande också. Samtidigt får de en inblick i vad mor- och farföräldrar sysslar med.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF
Moa Lindeman

PROMENADORIENTERINGENS FRÅGOR

Kontroll 1

Ringa in det svar ni anser vara det rätta! Det kan finnas flera rätta svar på någon fråga.

1. Alla dessa författare har varit nominerade för Augustpriset, för bästa barn och ungdomsbok. En av dem har skrivit finlandssvensk barnbokshistoria genom att vara den första finlandssvenska barnboksförfattaren, som har tagit hem priset. Vem av dem?

- A) Ellen Strömberg
- B) Malin Kivelä
- C) Linda Bondestam

2. En julsaga, Charles Dickens klassiker, en julig spökhistoria med tidsresor till gångna, nutida och framtida platser. På vilken teater har den nypremiär till julen?

- A) Åbo Svenska Teater
- B) Wasa Teater
- C) Svenska Teatern

3. Ulla-Lena Lundberg bor på Diktarhuset i Borgå. Före henne har där bott sju manliga författare. En av dem har också haft en roll i en finsk film. Vem?

- A) Bertil Gripenberg
- B) Rolf Lagerborg
- C) Hjalmar Procopé

4. Tre författare, Carin Collins, Matti Remes och Kjell Westö, har skrivit om vår senaste krigstid och om samma ort. Vilken ort?

- A) Kyrkslätt
- B) Karis
- C) Hangö

5. Borgåbon Klaus Härö har gjort många fina filmer. Åtminstone fyra av hans filmer har blivit, som icke engelsk språkliga filmer, Oscar nominerade. En av nedanstående har inte blivit det.

- A) Elina, som om jag inte fanns
- B) Den bästa av alla mödrar
- C) Livet efter döden

6. Ilon Wikland har illustrerat många av Astrid Lindgrens böcker. Hon har också givit ut några egna böcker. Illustrerat dem och berättat texten. Min farmors hus är nerskriven av Barbro Lindgren och Den långa, långa resan av Rose Lagercrantz. Men i vilket land är Ilon Wikland född?

- A) Sverige
- B) Estland
- C) Norge

7. Sommaren kom och gick och med den, kom sommarteatrarna. Pjäsen Stulen kärlek, av Krister Classon spelades på en av dessa teatrar, vilken?

- A) Finns sommartheater, Esbo
- B) Postbacken, Borgå
- C) Vanda sommartheater

8. En av Astrid Lindgrens böcker inspelades för TV i Sverige och skådespelaren Krista Kosonen har en stor roll. Vilken bok görs till TV-serie?

- A) Ronja Rövardotter
- B) Pippi Långstrump
- C) Madicken

9. Vi har många fina gamla teaterbyggnader här i Helsingfors, men vilken av de här teaterbyggnaderna är äldst?

- A) Svenska Teatern
- B) Alexandersteatern
- C) Finlands Nationalteater

Kontroll 2

Temat för den här kontrollen är språk, främst svenska – ur olika synvinklar

1. Fast svenskan är ett minoritetsspråk i Finland finns det faktiskt uppskattningsvis över 10 miljoner svenskspråkiga totalt. Svenskan är självklart det största språket i Norden, men hur placerar sig de övriga nordiska språken? Kombinera språken med rätt antal talare (enligt se.wikipedia.com):

A. Finska	a) 6 000 000
B. Norska	b) 5 000 000
C. Isländska	c) 4 300 000
D. Danska	d) 320 000

2. Språkrådet i Sverige publicerar årligen en lista över nya svenska ord och uttryck. På listan för 2022 fanns 35 nyord. Ringa in vad dessa fyra av dem betyder (ur Yles nyordsquiz 2022).

- A. Vad är en permakris?
a) En kris med positivt slutresultat
b) Ett tillstånd av permanent kris
c) En kris som förvärras i vinterförhållanden

B. Vem lider av matfattigdom?

- a) Den som inte har råd att äta hälsosamt
- b) Den som har väldigt enformig kost
- c) Den som har otillräcklig tillgång till mat

C. Vem är en returmissbrukare?

- a) Den som systematiskt beställer varor från nätbutiker utan avsikt att behålla dem
- b) Den som upprepade gånger börjar återbruka droger efter att ha slutat
- c) Den som köper returbiljetter för en resa utan att använda dem

D. Vad är en klimatbiljett?

- a) En flygbiljett med inräknad klimatkompensation
- b) Ett billigare säsongskort till kollektiva färdmedel
- c) En digital biljett

3. Här gäller det i stället att känna till ålderdomliga ord, som numera mest påträffas i gamla böcker. Para ihop orden med deras

rätta betydelse (enligt prefix.nu).

A. Enkannerligen	a) I de flesta fall
B. Förty	b) Tillräckligt
C. Merendels	c) Därför
D. Tillfyllest	d) I synnerhet

4. Dessa så gott som enspråkigt finska orter har också ett officiellt namn på svenska. Vilka är de här kommunernas svenskspråkiga namn (enligt kaino.kotus.fi/svenskaortnamn)?

- A. Karkkila
- B. Liperi
- C. Merikarvia
- D. Virrat

5. Också för andra fenomen används ofta finska ord också på svenska. Vad borde vi med rätta säga på svenska i stället för följande ord, om vi vill bli förstärkta också i Sverige (enligt Finlandssvensk ordbok, 2002)? Orden är alla substantiv utom C. som är ett verb.

- A. Halare
- B. Lippis
- C. Paja
- D. Tarra

6. Många helt vanliga ord är egentligen lånord med ursprung i andra språk än svenskan. Kombinera dessa ord med det språk de i tiden lånats in ifrån (enligt isof.se, Lånord i svenskan).

A. Billig	a) Arabiska
B. Frisyr	b) Franska
C. Konto	c) Italienska
D. Madrass	d) Tyska

7. Många lånord – nya och gamla – ger oss huvudbry när vi ska böja dem i pluralis. Fyll i rätt pluralform till dessa ord (enligt SAOL 14):

- A. En hobby, flera
- B. En studerande, flera
- C. Ett medium, flera
- D. En video, flera

8. De finlandssvenska dialekternas status verkar vara på stigande, det hörs inte minst i YLE. Hur bra förstår ni när det talas dialekt (Yles stora dialektquiz, 2021)? Ringa in rätt alternativ:

A. Vad menar Vasaborna med pannsteiji?

- a) Avslaget kaffe
- b) Stekpanna
- c) Pastej

B. Vad är man enligt östnylänningarna om man är en strukabisi?

- a) Violinist
- b) Elmontör
- c) Fyllo

C. Vad menar Sundombon som säger: Jag tryvva in ede pakette i kantoore.

- a) Jag tryckte in det där paketet i skrubben.
- b) Jag slog kantorn på trynet.
- c) Jag försökte paketera det åt kantorn.

D. Vad menar en västnylänning om han säger att gommen min ha nog blivi ganska larmogär hon?

- a) Att frun har blivit högljudd.
- b) Att frun har blivit gnällig.
- c) Att frun har blivit effektiv.

9. Till slut gäller det att förstå sig på matlagningstermer. Kombinera dessa termer med deras rätta betydelse (enligt Marthaförbundets Smartha tips, 2009):

- A. Blanchera
 - B. Bräsera
 - C. Reducera
 - D. Tranchera
- a) Skära upp kött, fågel eller vilt efter tillagningen
 - b) Koka ihop en vätska eller en lag utan lock så att en del avdunstar
 - c) Eftersteka i gryta med buljong, ofta i ugn
 - d) Förvälla

Kontroll 3

1. Finlands regering. Statsministern och finansministern känner ni nog, men... Vad heter

- a) Justitieministern
- b) Försvarsministern
- c) Jord- och skogsbruksministern
- d) Idrotts- och ungdomsministern

2. Och hur är det med grannländerna?

Vem är

- a) Sveriges statsminister
- b) Danmarks statsminister
- c) Norges statsminister
- d) Estlands statsminister

Bonusfråga: Om någon kan Islands president får man en hel poäng i bonus!

3. Sen går vi längre bort, nu till Afrika där det sker militärkupper titt som tätt.

- a) I vilka två länder i Västafrika skedde militärkupper denna sommar?
- b) Och i vilka tre länder (fortfarande i Västafrika) skedde militärkupper åren 2021-2022?

4. Några förkortningar. Vad är

- a) OSSE
- b) IAEA
- c) ECOWAS
- d) Fifur

5. Lite rappakalja (ringa in rätt alternativ):

A. Vad är att drösa?

- a) Fälla frö
- b) Flöda över
- c) Slå dank
- d) Fabulera fritt

B. Och vad är kernza?

- a) En torskfisk
- b) Ett verktyg
- c) Flerårigt vete
- d) En surmjölkprodukt

6. Vilka länder som hör till BRICS vet ni säkert, men vilka sex länder har nyligen blivit inbjudna att ansluta sig?

7. Lite naturfrågor som omväxling.

- a) Vilket djur har fridlysts i Finland detta år?
- b) Helsingfors stad har fällt 500 träd i år. Varför?

Kontroll 4

1. Välkomna till denna kontroll! Vi börjar i kulturens tecken. (Ringa in rätt svarsalternativ.)

A. Många AViter har säkerligen nyligen besökt Ateneum och dess edelfeltutställning. Ovanför huvudingången till Ateneum finns tre byster, föreställande tre mycket kända konstnärer. En föreställer den grekiska skulptören Fidias, en annan den italienska arkitekten Donato Bramante. Men vem föreställer den tredje bysten?

- a) Rafael
- b) Rembrandt
- c) Gallen-Kallela
- d) Edelfelt

B. I vilken musikal är en av huvudpersonerna baserad på en ubåtskapten?

- a) Sound of Music
- b) South Pacific
- c) Babes in Arms
- d) Carousel

2. "Det är skönare lyss till en sträng, som brast, än att aldrig spänna en båge." Den här uppfordrande raden används ofta i sporrande syfte. Varifrån kommer citatet (ringa in rätt alternativ)?

- a) Julius Caesars tal till sina åtta legioner innan de korsade gränsfloden Rubicon.
- b) Georg Carl von Döbelns tal före slaget vid Jutas, varefter den svenska armén under ljudliga hurrarop gick till anfall.
- c) Finns i Verner von Heidenstams patriotiska dikt "Åkallan och löfte".
- d) Finns i Karin Boyes kanske kändaste dikt "Ja visst gör det ont".

3. Senaste år deklamerades ett utdrag ur "Tomten" av Viktor Rydberg på AV:s julfest. Tomten är för många av oss en viktig del av julfirandet. Men Viktor Rydberg skrev även den omtyckta julvisan, numera också psalmen, "Gläns över sjö och strand", eller "Bethlehems stjärna".

A. Var publicerades dikten första gången?

- a) I svenska kulturella veckotidningen Ny Illustrerad Tidning
- b) I Viktor Rydbergs sista roman Vapensmeden.
- c) I Jönköpingsbladet, där Viktor Rydberg arbetade som journalist.
- d) I Albert Bonniers Förlags årliga julkalender

B. Vem har tonsatt dikten (finns flera versioner, men den absolut kändaste kompositionen efterfrågas..., ringa in rätt alternativ).

- a) Wilhelm Stenhammar
- b) Alice Tegner
- c) Hugo Alfvén
- d) Augusta von Otter

4. Efter en lång promenad kan man bli törstig. I denna fråga skall vi kombinera rätt drink med rätta ingredienser. Dra streck mellan de rätta alternativen.

- A. Negroni
 - B. Singapore Sling
 - C. White Russian
 - D. Szarlotka
- a) Gin, körsbärslikör, Benedictine, soda
 - b) Gin, Campari, röd vermouth
 - c. Zubrówka, äppeljuice
 - d) Vodka, kaffelikör, grädde

5. Man kan också bli hungrig. I denna fråga skall vi kombinera rätt maträtt med rätt land (dra streck).

- A. Stekt marsvin
 - B. Boerewors
 - C. Mämåligä
 - D. Hajfenssoppa
- a) Kina
 - b) Rumänien
 - c) Ecuador
 - d) Sydafrika

6. I denna fråga skall vi kombinera rätt person med rätt företag (dra streck).

- A. Svenska kullagerfabriken
 - B. Gasaccumulator
 - C. Lojo Kalk
 - D. Wårtsilä
- a) Petter Forsström
 - b) Sven Wingquist
 - c) Wilhelm Wahlfors
 - d) Gustaf Dalén

7. Ukraina (eller det som är Ukraina idag) är föremål för denna fråga i två delar. Ringa in rätta svarsalternativ:

A. Vilken "härskare" genomförde stormningen av Lemberg 28.8.1704? Lemberg är idag mera känt som Lviv i Ukraina, men då var staden huvudstad i vojvodskapet Rutenien i Polen-Litauen.

- a) Karl XII, Sveriges konung
- b) Stanisław I Leszczyński, skulle snart bli kung av Polen
- c) Ivan Mazepa, hetman över zaporizjako-sackerna
- d) Peter den store, tsar och storfurste av Ryssland

B. Vad heter Ukrainas överbefälhavare?

- a) Valerij Zaluzjnyj
- b) Kyrylo Budanov
- c) Sergej Surovikin
- d) Igor Girkin

8. Ingen seriös frågesport kan väl vara komplett utan frågor om flygplan?! Ringa in rätt alternativ:

A. Världens största flygplan, Antonov An-225, förstördes under det ryska angreppet på Kiev 24.2.2022. Vilket var planets smeknamn? Endast ett exemplar byggdes, medan ett exemplar till sågs vara under byggnad. Ringa in rätt alternativ!

- a) Maria
- b) Mir
- c) Svit
- d) Mrija

B. Concorde var inte det enda överljudsplanet designat för passagerartrafik. Också i Sovjetunionen tillverkades ett överljudsplan för passagerare. Det blev aldrig en exportsuccé, antagligen p.g.a. den spektakulära

olyckan som skedde vid en uppvisning i Paris 1973. Modellnumret var 144, men vad var designbyrå/prefixet?

- a) Tupolev - Tu
- b) Antonov - An
- c) Sukhoi - Su
- d) Iljushin - Il

9. En avslutande språkfråga innan promenaden går vidare till nästa kontroll. Här är samma text på fyra språk man kan stöta på när man rör sig i Europa. Kombinera ihop rätt text med rätt språk. Dra streck mellan de rätta alternativen!

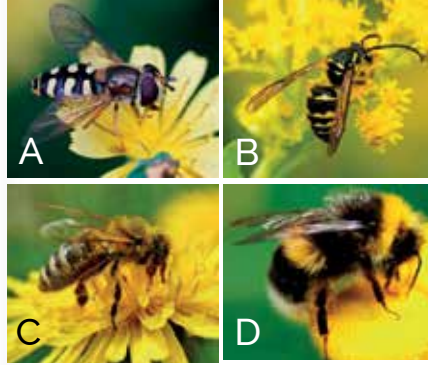
- A. Ojczy nasz, któryś jest w niebie, święć się imię Twoje.
- B. Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, Szen-teltessék meg a Te neved.
- C. Tatál nostru Care ești în ceruri, sfințe-ască-se numele Tău.
- D. Padre-Nosso, que estais no Céu; Santifica-do seja o vosso nome.

- a) ungerska
- b) rumänska
- c) portugisiska
- d) polska

Kontroll 5: natur och miljö

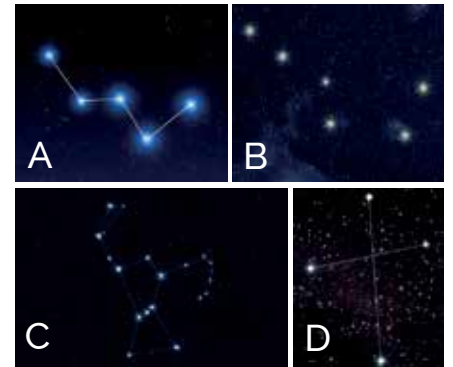
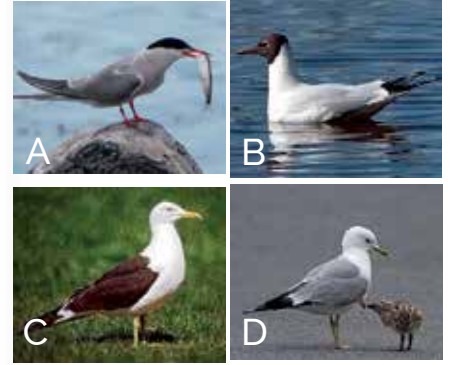
1. Getingar

Getingarna brukar bli vimsiga på höstkanten. Men vilken av dessa är en geting och vad heter de övriga insekterna som påminner om getingen?

2. Fågelinfluensa

År 2023 har det konstaterats många fall av fågelinfluensa hos vilda fåglar i hela Europa. Smittspridningen har varit stor särskilt bland skrattmåsar. Under sommaren 2023 orsakade viruset H5N1 exceptionellt stor massdöd av vilda fåglar också i Finland. I juli konstaterades det fall av fågelinfluensa också hos pälsdjur på pälsfarmar. Vilken av dessa fåglar är en skrattmåsa?

3. Stjärnbilder

Det finns mycket att upptäcka på stjärnhimlen! Med blotta ögat kan du se t.ex. planeter, stjärnor, nebulosor, och till och med några galaxer. Med en liten kikare eller ett teleskop finns det mer att upptäcka.

Det enklaste sättet att orientera sig på natt-himlen är att ta med sig en stjärnkarta ut en klar natt och försöka identifiera några stjärnbilder. Vilka stjärnbilder man kan se varierar med årstiderna, med tiden på dygnet och vilken del av jorden man befinner sig på. Några av de mera kända är: Stora björnen, Lilla björnen, Orion, Karlavagnen, Cassiopeja, Herkules, Södra korset, Tvillingarna. Vilka av dessa stjärnbilder ser ni här?

RÄTTA SVAREN

Kontroll 1:

1. A, 2. A, 3. C, 4. C, 5. C, 6. B, 7. B, 8. A, 9. A

Kontroll 2:

1. A, B, C, D, 2. A, 3. A, B, C, D, 4. A, 5. A, B, C, D, 6. A, B, C, D, 7. A, D, 8. A, B, C, D, 9. A, D, B, C, D, 10. B

Kontroll 3:

1. a) Leena Meri, b) Antti Häkkanen, c) Sari

Essayah, d) Sandra Bergqvist

2. a) Ulfr Kristersson, b) Mette Frederiksen,

Jonas Gahr Støre, d) Kaja Kallas, bonus-

frågan: Gudni Th Jóhannesson

3. a) Niger och Gabon, b) Mali, Guinea och

Burkina Faso

4. a) Organisationen för säkerhet och sam-

arbete i Europa, b) International Atomic

Energy Association, c) Economic Com-

munity of West African States, d) Finlands

pälsdjursuppfödare förbund

5. A, a), B, c)

6. Iran, Egypten, Argentina, Sau-

diarabien och Förenade Arabemiraten

7. a) Huggormen, b) De var angripna av

garnbarborren och kan bli farliga för

förbipasserande när de dör och faller.

8-9. a) salvia, b) timjan, c) ingefära, d) ros-

marin, e) oregano, f) dill, g) kryddpeppar,

h) mynna

Kontroll 4:

1. A, a), B, a)

2. c)

3. A, b), B, b)

4. A, b), B, a), C, d), D, c)

5. A, c), B, d), C, a), D, a)

6. A, b), B, d), C, a), D, c)

7. A, a), B, a)

8. A, d), B, a)

9. A, d), B, a), C, b), D, c)

Kontroll 5:

1. A, Blomfluga, B, Geting, C, Bi, D, Humla

2. B,

3. A, Cassiopeja, B, Karlavagnen, C, Orion,

D, Södra korset

4. A, Svart trumpepetsvamp, B, Stensopp/

Karjohan, C, Trattkantarell/Rödgul trum-

petsvamp, D, Skäggriska

5. B,

6. 1. J, 2. F, 3. C, 4. D

7. B

8. 1. g, 2. g, 3. b, 4. f, 5. c, 6. g, 7. e, 8. h

9. 1. 0,92 kg, 2. 2,7 kg

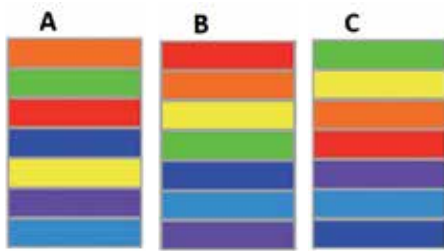
4. Svampar

Denna höst har det funnits oväntat gott om svamp i våra skogar. Här är några vanliga matsvampar. Vilka?

5. Regnbågens färger

Isaac Newton var den förste som redan i slutet av 1600-talet visade att vitt ljus består av alla regnbågens färger. Regnbågens färger brukar sammanfattas i sju färger. Men i vilken ordning ses de i regnbågen, räknat utifrån in?

7. Världens högsta träd

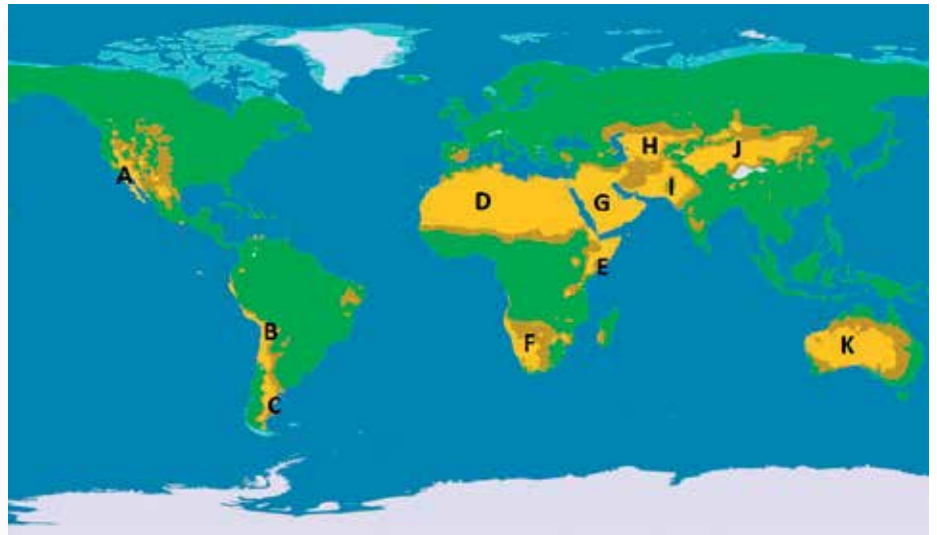
Världens högsta kända nu levande träd är en amerikansk sekvoja i Kalifornien som kallas Hyperion. Hyperion upptäcktes år 2006 och trädets exakta plats i Kalifornien är hemlig för att skydda det. Höjden uppmättes 2006 genom att en person klättrade till toppen och släppte ner ett måttband.

Hur högt är Hyperion?

- A. 76 m
- B. 116 m
- C. 186 m
- D. 266 m

8. Avfall och återvinning

I Finland källsorteras vanligtvis i följande kategorier: a) papper, b) kartong, c) bioavfall, d) glasförpackningar, e) metall, f) plast, g) blandavfall, h) farligt avfall, i) el- och elektronikapparater och j) batterier. När soporna sorteras rätt kan materialet användas för att tillverka nya produkter. Hela saker är inte avfall. Du kan sälja dem på lopptorg eller på internet eller donera dem till välgörenhet eller återvinningscentraler.

6. Öknar

Öken är ett landområde med mycket sparsam nederbörd och ofta hög avdunstning som därigenom har ingen eller mycket sparsamt med växtlighet. Djur och växter i öknen är ofta starkt specialiserade och måste tåla både höga och låga temperaturer samt klara sig på lite vatten eller ojämn tillgång till vatten. Öknar finns främst vid jordens vändkretsar. Dessutom finns det köldöknen eller polaröknen på Antarktis och de nordligaste delarna av Arktis.

Man tror att klimatförändringarna kan öka ökenspridningen med 20 %. Både i Afrika och i Kina sker massplantering av träd för att begränsa ökenspridningen. Var finns följande öknar?

- 1. Gobi
- 2. Kalahari
- 3. Patagonien
- 4. Sahara

Walentinakören i Kalifornien år 2011.

9. Materialens täthet

Att en del material flyter och andra sjunker beror på materialets täthet, densitet (även kallad specifik vikt). Isen har låg täthet, till och med lägre än vad vatten har. Därför flyter den på vatten. Graniten har hög täthet, högre än vatten. Därför sjunker en granitsten i vatten.

En dm³ (= 1 liter) vatten väger c. 1.0 kg. Vad väger en lika stor klump (en dm³) av dessa?

- 1. Is
- 2. Granit

Till vilken kategori hör dessa avfall:

- 1. Trasigt dricksglas
- 2. Julklappspapper
- 3. Papperspåse
- 4. Tom schampoflaska
- 5. Hushållspapper
- 6. Kattsand
- 7. Tom målburk av metall
- 8. Lysrör

Kalendarium

<https://avh.arbetetsvanner.fi/home/kalender/>

Programmet är preliminärt. Förfrågningar info@arbetetsvanner.fi

Höstmöte 7.12.2023

Föreningens stadgeenliga höstmöte hålls torsdagen den 7 december kl. 18. Kallelsen till mötet kommer upp på anslagstavlan i föreningshuset senast två veckor före mötet. På mötet behandlas bland annat styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för nästa år. Förslagen publiceras för medlemmarnas kännedom så snart de finns tillgängliga.

Höstmötet väljer också styrelseordförande för nästa år samt två styrelsemedlemmar och två medlemmar av valnämnden. (Styrelsens och valnämndens nuvarande sammansättning, se: <https://avh.arbetetsvanner.fi/administration/>. I tur att avgå ur styrelsen är Kerstin Ehnholm, Kristina Björkvall och Tomas Tallqvist, ur valnämnden Monika Weckström och Harriet Rydberg.)

Festbestyrelsen bjuder på kaffe efter mötet.

Julkonsert i Tomas kyrka

Vox Senioras traditionella julkonsert hålls 9.12 kl. 16.00 i Tomas kyrka i Mejlans. På repertoaren finns både medeltida och högst nutida inslag. Programmet kostar 15 €.

Vernissage 11.12.2023

Konstklubben förbereder en ny utställning av sina verk och inbjuder till vernissage i foajén invid festsalen måndagen den 11 december kl. 15.00–19.00.

Julfest 15.12.2023

Julfest firar vi fredagen den 15 december 2023 kl. 18.00. Vox Seniora, Folkdanslaget och Walentinakören medverkar med Lucia- mm. juligt sångprogram, polonäs mm. Sykretsen ställer till med lotteri, så tag med kontanter i lämpliga valörer. Ingen anmälan behövs, det är bara att dyka upp! Deltagarna bjuds på glögg, jultårter och pepparkakor och en stämningsfull inledning på julen.

Barnfest 6.1.2024

Traditionell barnfest lördagen den 6 januari kl. 14. Närmare info om programmet, biljetter mm. kommer längre fram. Som vanligt besöks festen av Finlands Lucia med följe.

Teaterpremiär 2.2.2024

AV-teatern sätter upp The Black Comedy av Peter Shaffer i regi av Jermo Grundström. Premiär den 2 februari 2024.

Walentinas konsert 14.2.2024

Den 14 februari 2024 kl. 19 är det dags för Walentinakörens traditionella vändagskonsert på G18. Reservera kvällen redan nu så du inte missar vår fina konsert! Den här gången blir det sånger och visor om hav, sommarregn och blomdoft. Vi får drömma oss bort från vinterkylan till sommar och skärgård i en gemensam konsert med Jan Takolander från Visans Vänner.

Alla aveiter önskas en stämningsfull juletid!